מסלתה ומשמנה מגרשה ומשמנה. לגבי עיכובא דנפשיה דאם חסר לא בעי שנה הכתוב אבל למעכבין זה את זה בעי שנה הכתוב כדפריש לעיל (דף יט.) מ"ר: **ארבעה** שבמצורע. עין מרז ואזוב ושני תולעת ג) (ולפורין) אבל מים חיים לא חשיב לפי שהיה מערב בהם הדם לדכתיב (ויקרא יד) ובגד אותם בדם תימה דלא חשיב הזאות דמצורע דמעכבות זו את זו וי"ל דתנא ושייר דהא לא חשיב נמי דפרים ואיליס דמג דכתיב בהו (במדבר כט) כמשפט לעבד ואיכא טובא. מ"ר:

ולקחתם לקיחה תמה. י"מ דביום ב' שני ומבדך על נטילת לולב מד' מינים ומברך על נטילת לולב כמו אתרוג דשרי חסר ולא בעינן תמות אלא ביום ראשון [בב] ולדבריהם ביום שני מיסני שיעול האחד בשביל כולם וליתא דבסוף לולב הגזול (סוכה מא.): וברים לולב וערבה (שם מג.) דרשינן מולקחתם לקיחה לכל אחד ואחד מדכתיב ולקחתם לשון רבים ולא כתיב ולקחת [בג] אלא כי היכי דעיקר לקיחה קיימא אכולהו יומי הוא הדין לקיחה תמה [בד] דבעי לקיחת ד' מינים אכולהו יומי ולקיחת כל אחד ואחד אבל תמות של עצמן וכן לכם למעוטי שאול וגזול לא בעי אלא ביום ראשון. מ"ר: **לא** שנו אלא שאין לו אבל יש לו אין מעכבין. פי' בהלכות גדולות בהלכות לולב יש לו אין מעכבין דלא תימא עד דמגבה להו בהדי הדדי לא נפיק אלא לי מגבה חד חד לחודיה ספיר דמי דקי"ל לולב אין צריך אגודה מ"ר. ור"ת הגיה בספרו ד) ל"ש פירוש דמעכב' משום תמה הוא אלא שאין לו אבל יש לו תמה הוא אף על פי שלא מיבעו באגודה כדאמרי' לקמן דלא דרשי רבנן קיחה קיחה ולר' יהודה דדרשי ליה קיחה קיחה דלא הויא תמה אלא א"כ אגדו ה) וכולהו פי' דגמ' אפי' לפי' הלכות גדולות נראה דצריך לאגודו כדמסיק עליה זה אלי ואנוהו. מ"ר ו):

לא גמרי קיחה קיחה. אע"ג דגמרי קיחה קיחה מסדה עפרון בריש קידושין (דף ג.) אמת הן דהכא אינה מופנה א"ל קיחה קיחה גמרי לקיחה לא גמרי. מ"ר:

ועשה כאשר עשה בו'. בריית זו מיתניא בפרק ב"ש כה) (זבחים נט.) והתם מפרש לה שפיר. מ"ר:

[א] דעל העצים כתיב כי תיבעי לך אליבא דמ"ד [ב] על בסמוך מאי ה"נ על בסמוך או דלמא על העצים דומיא דעל המזבח מה התם על ממש אף ה"נ על ממש תיקו: **מתני'** [ג] הקומץ מיעוטו מעכב את רובו [ד] עשרון מיעוטו מעכב את רובו [ה] היין מיעוטו מעכב את רובו [ו] השמן מיעוטו מעכב את רובו [ז] הסולת והשמן מעכבין זה את זה [ח] הקומץ והלבונה מעכבין זה את זה: **גמ'** מ"ט אמר קרא [ט] מלא קומצו תרי זימני עשרון מיעוטו מעכב את רובו מאי מעמא אמר קרא מסלתה שאם [י] חסרה כל שהוא פסולה היין מיעוטו מעכב את רובו ככה השמן מיעוטו מעכב את רובו דמנחת נסכים ככה [יא] ומנחת נדבה אמר קרא ומשמנה שאם חסר כל שהוא פסולה השמן והסולת מעכבין זה את זה מסלתה ומשמנה מגרשה ומשמנה הקומץ והלבונה מעכבין זה את זה על כל לבונתה [יב] ואת כל הלבונה אשר על המנחה: **מתני'** שני שעירי יה"כ מעכבין זה את זה [יג] שני כבשי עצרת מעכבין זה את זה [יד] חלות מעכבות זו את זו [טו] שני סדרין מעכבין זה את זה שני בזיכין מעכבין זה את זה הסדרין [יז] והבזיכין מעכבין זה את זה [יח] ב' מינים שבנזיר [יט] ג' שבפרה ספיר דמי דקי"ל לולב אין צריך אגודה מ"ר. ור"ת הגיה בספרו ד) ל"ש פירוש דמעכב' משום תמה הוא אלא שאין לו אבל יש לו אין מעכבין. פי' בהלכות גדולות בהלכות לולב יש לו אין מעכבין דלא תימא עד דמגבה להו בהדי הדדי לא נפיק אלא לי מגבה חד חד לחודי

להיכל בולו בארבעים. הקשה ה"ר י"ט מלפנינו מהא דתנן בפרק בתרא דתמיד (דף לג:) בזמן שכ"ג נכנס [ב] להשתחות לפני [שלשה] חוזרין בו ג' מימינו וג' משמאלו ואחד בתכיסים טובות כו' הגביה לו הפרוכת נכנס והשתחווה ויצא נכנסו אחיו הכהנים והשתחוו ויצאו אלמא דתנן [ג] (לגיא קדשי הקדשים) שרו ותירץ ר"מ דהשתחוויה לזרך עבודה היא. מ"ר: **למעוטי** דרך **משופש.** וא"ת [לו] מיפוק ליה מדכתיב ואל יבא דמשמע דרך ביאה כדממעטינן בפ"ד דשבועות (דף יח:) טמא שנכנס דרך גגין להיכל וי"ל התם [לח] כשפיתח התקרה איירי אבל הכא לשנכנס דרך לול שהיה בעליית בית קדשי הקדשים שבו היו משלגין את האומנים בתיבות דרך ביאה הוא דלכך נעשה ג"כ כמו שפירש בקונטרס כאן שחתר את החומה שלפני ולפנים ועשה פתח בדרום או בצפון ונכנס ולא נכנס בפתח שבמזרח שיהיו פניו למערב ועוד פי' בקונטרס ג"כ נכנס בפתח מזרח ולדד בגלבסון והלך בלדדין לא מיחייב דלפני בעינן שיהו פניו אל פני מזרחיים של כפורת אבל בזבחים בפרק התערובות (דף פב:) ג) מפרש (התוספות) דרך משופש כגון דרך לול שהיה אחורי בית הכפרת כדאמרי' בסוף איזהו מקומן (שם עה:) שנים לפרכת והי"ל יעקב מאולגי"ש הקשה מהיא דס"פ התערובות (שם פב: ושם ד"ה לא) גבי דם שנכנס לפנים לתמרי' יאמר אל הקדש ואל יאמר ד) פנימית ומשני לא נצרכה אלא לדרך משופש ופריך והא הבאה כתיב ביה אלמא ממעטינן דרך משופש מדכתיב ביה הבאה ויש לחלק בין הבאת דם להבאת שמן

שאם חיסר אחת מן המתנות לא עשה כלום: ת"ר [ב] ג) שבע הזאות א שבפרה שעשאן בין שלא לשמן בין שלא מכוונות [ג] ג)(אל נכח פני אוהל מועד) פסולות [ד] ב ושבפנים ג ושבמצורע שלא לשמן פסולות [ג] שלא מכוונות כשרות והתניא גבי פרה שלא לשמן פסולות שלא מכוונות כשרות אמר רב חסדא ל"ק [ד] הא רבי יהודה הא רבנן דתניא ד מחוסרי כפרה שנכנסו לעזרה בשוגג חייב חטאת במזיד [ה] ענוש כרת ואין צ"ל טבול יום ושאר כל הטמאים [ו] ג) ה וטהורים שנכנסו לפנים ממחיצתן להיכל כולו בארבעים מבית לפרכת אל פני הכפרת [ו] במיתה רבי יהודה אומר כל היכל כולו ומבית לפרכת בארבעים ואל פני הכפרת במיתה במאי קא מיפלגי בהאי קרא [ז] ויאמר יי' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת אל הקודש מבית לפרוכת אל פני הכפרת אשר על הארון ולא ימות רבנן סברי אל הקודש בלא יבא מבית לפרכת ואל פני הכפרת בלא ימות ור' יהודה סבר אל הקודש ומבית לפרכת בלא יבא ואל פני הכפרת בלא ימות מ"ט דרבנן אי ס"ד כדקאמר ר' יהודה לכתוב רחמנא אל הקודש ואל פני הכפרת ולא בעי מבית לפרכת ואנא [ז] אמינא היכל מיחייב מבית לפרכת מבעיא מבית הפרכת דכתב רחמנא למה לי ש"מ במיתה ור' יהודה אי כתב רחמנא אל הקודש ולא כתב מבית לפרכת הוה אמינא מאי קודש מבית לפרכת אבל היכל לאו נמי לא

ורבנן ההוא לא מצית אמרת דהיכל כולו איקרי קודש שנאמר [2] והבדילה הפרכת לכם בין הקודש ובין קדש הקדשים ורבי יהודה מ"ט אי ס"ד כדקא אמרי רבנן לכתוב רחמנא אל הקודש ומבית לפרכת ולא בעי אל פני הכפרת ואנא אמינא מבית לפרוכת במיתה אל פני הכפרת מיבעיא אל פני הכפרת דכתב רחמנא למה לי ש"מ אל פני הכפרת במיתה מבית לפרכת באוהרה ורבנן ה"ג דלא צריך והאי דכתב רחמנא אל פני הכפרת למעוטי [ח] דרך משופש [ד]כדתנא דבי ר"א בן יעקב אל פני הכפרת קדמה זה בנה אב כל מקום שנאמר פני אינו אלא פני קדים ורבי יהודה לימא קרא פני מאי אל ש"מ אל דוקא ורבנן אל לאו דוקא [ט]ורבי יהודה דאמר אל פני הכפרת דוקא [3] והזה אל נכח נמי דוקא [י]ורבנן מדהתם לאו דוקא ה"נ לאו דוקא מתקיף לה רב יוסף לרבי יהודה ממדאל דוקא [יא](אל נכח) נמי דוקא אלא דמקדש שני דלא הוו ארון וכפורת ה"נ דלא עביד הזאות אמר רבה בר עולא אמר קרא [4] וכפר את מקדש הקודש מקום המקודש לקודש רבא אמר הא והא רבנן הא

מסורת הש"ס

ב) תוספתא דזבחים פ"ז ה"ז, **ג)** כרש"ק מ"ג, **ד)** תוספתא דכלים פ"ז ה"ד, **ד)** יומא נב., **ה)** ל"ל לרבי יהודה, **ו)** ל"ל ולרבנן, **ז)** על נמי דוזקא. ל"ק, **ח)** כלום וסכי כו' כמולא אין לי בו' שכן מתן שבע כו' המולא מנין לרבות כו'. ל"ק, **ט)** [ויקרא ד], **י)** ומרבינן. ל"ק, **כ)** לפר לפר לרבות. ל"ק, **ל)** [ויקרא טו], **מ)** [שם ד], **נ)** [במדבר טו], **ס)** [ויקרא ד], **ע)** [במדבר יט], **פ)** [שם], **צ)** [דף סח.], **ק)** [ספרי מקף יט יג], **ר)** [ני' היעוד מכות יח. מיר מה.], **ש)** [ספרי שם], **ת)** [ל"ל נשפח שמות טו], **א)** להשתחוות שלשה פעמים מוחזין. ל"ק, **ב)** כרש"ק [דף ד], **ג)** ל"ל להיכל, **ד)** מיכאלי. ל"ק, **ה)** ל"ל פנימה.

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל הָאָרֹן וְלֹא יָמוּת כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל הַכַּפֹּרֶת: ויקרא טז ב
2. וְנִתַּתָּה אֵת הַפָּרֹכֶת תַּחַת הַקְּרָסִים וְהֵבֵאתָ שָׁמָּה מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֵת אֲרוֹן הָעֵדוּת וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים: שמות כו לג
3. וְלָקַח אַהֲרֹן הַכֹּהֵן מִדַּם הַפָּר וְהִזָּה אֶל נֹכַח פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת קֵדְמָה שֶׁבַע פְּעָמִים: במדבר יט ד
4. וְכִפֶּר אֶת מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד יַאֲמֹד הַמִּזְבֵּחַ יְכַפֵּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל כָּל עַם הַקָּהָל יְכַפֵּר: ויקרא טז לג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכמצורע וכו' לשמו עכ: **(ב)** ד"ה שלא לשמן וכו' מוקים לה דפסולות לתמיד: **(ג)** ד"ה שלא מכוונות וכו' כשרות אע"ג דכתיב בהו: **(ד)** ד"ה מנין לפרוכת וכו' הלמוד הס"ד ולמ"כ מ"ס מבית לפרוכת בלתכנים ואל פני וכו' במיתה הס"ד ולמ"כ מ"ס מבית לפרוכת מנעיא דהא:

גליון הש"ס

גמ' שבפנים שבמצורע. עיין לקמן דף עד ע"ב תוספות ד"ה מיכא:

שיטה מקובצת (המשך)

הכי כיון דחד גופא הוא נינהו ראי אפשר להכניסם לפני ולפנים עד שיכניסנו להיכל אלמא לא שייך למימר בא זה ולימד על זה בחד גופא ואי כפרש"י לא היה אמר ר"י בא זה ולימד על זה לכך ע"ל דאפשר דמחייב משום ביאה דבית לפרוכת ולא מחייב אביאה דהיכל כגון אם נכנס להיכל לצורך כגון לדישין מזבח הפנימי והמנורה או הטבת הנרות דאין זה ביאה רקיעית ולא מחייב והכא ה"פ אהיכל שאינו קודש כל כך כמו מבית לפרוכת מחייב כגון לפרוכת דקדיש טפי מבביא. ע"כ: ח) דרך משופש ללשון ראשון שבקונטרס קשה מפ"ב דשבועות [דף יז ע"ב] וללשון שני ניחא א"נ י"ל ללשון ראשון כגון שהיה בדרום או בצפון פתח קבוע ונכנס דרך שם דהיינו שפיר דרך ביאה ואשמועינן אל פני הכפורת דלא מחייב בה: ט) חיסר מהן לא עשה כלום ופיגול. ותיבות אין לי אלא ליתא שם: י) דפרוכת הוא דמעכבת שהן מתן כו' כגון הזאות פרה אדומה והבהונות דמצורע והכי מפרש לה בפרק ב"ש ה"ד: יא) גליון בכאן לא כתוב בכל הספרים והיא בתורת כהנים: יב) לדבות מתן אדבע במזבח: יג) ואפילו אחת הס"ד ומה"ד ת"ל כן יעשה מרבויא דקרא מרבינן כל עשיותיו שיעכבו הס"ד ומה"ד ועשה לפר הא דרשינן אלא: יד) אחרנייתא כדמפרש התם כאשר: טו) וגו' ובעבודה: טז) שבע הזאות: יח) חטאת היא וחטאת ששינה שלא לשמה פסולה: יט) של היכל שהיה עומד בהר המשחה ומתכוון כנגד פתח ההיכל פסולות דכתיב בה חוקה ואל נכח פני אהל מועד הס"ד ומה"ד ושבפנים כגון פר ושעיר דיומ"כ: יט) מצורע מזה ד' הזאות כנגד בית קדשי הקדשים וכן מצוותה מדכתיב וזהה מן השמן באצבעו לפני ה' בת"כ: כ) נינהו לענין קדשים וכפרתה: כא) מכוונות נ"א כנגד בית קדשי הקדשים כשרות משום דלא כתיב בהו: כב) טומאתו ונפקא לן מקראי בספרי: כג) שנריכין כפרה דמים: כד) או אינו אלא: כה) מה אני מקיים ולא יתחטא: כו) בדמים הס"ד ומה"ד להביא: כז) לן נמי התם: כח) להיכל כולו ותיבת כו' נמחק: כט) לפני הארון במיתה דכתיב ולא ימות כי בענן אראה וגו' הס"ד ומה"ד מבית לפרוכת אם נכנס שם ולא הלך עד בית הכפורת בארבעים: לא) במיתה מבית לפרוכת מבביא הא: לב) היינו נמי היכל: לג) תיבת משובש נמחק: לד) בפתח מזרח ובדרום: לה) שיהו פניו אל פני: לו) אב. הה קדוש ברוך הוא [אב] ותיבת הקישה נמחק: לז) וא"ת למה לי טעמא דאל פני הכפורת תיפוק: לח) התם מיירי כשיפתח התקרה אבל הכא מיירי לכשנכנס:

פד א מיי' פ"ד מהל' פרה הל' ג' והל' ה:
פה ב מיי' פ"ב מהל' מעה"ק הלכה יב:
פו ג מיי' פ"ד מהלכות מחוסרי כפרה הלכה ב:
פז ד מיי' שם ופ"ז מהל' בית המקדש הל' יח ופ"ד מהלכות ביאת מקדש הלכה יב:
פח ה מיי' פ"ג מהלכות ביאת מקדש הל' ד:
פט ו מיי' שם (פ"ג הלכה יט):

שיטה מקובצת

ב) שבע הזאות שבפרה פרש"י דכתיב חטאת וקשה שהרי בזבחים מצריך קראי לכל החטאות ולא גמר חד מחבריה לכך נראה לומר משום דכתיב היא עיכובא: **ג)** תיבות אל נכח פני אהל מועד נמחק: **ג)** שלא מכוונות כשירות אבל למצוה בעינן מכוונות משום דכתיב לפני ה' מיהו עכובא לא אשכחן בפ"ק א) ולא נהירא דהא הריא (מיום כפורים) שלא לשמה וחטאת קרייה רחמנא אע"ג שאינו חטאת א"נ [גבי יו"כ] כתיב בה היא חוקה וי"ל מדכתיב בפרה אל נוכח והכא לא כתיב נוכח ש"מ דמכוונות לא מעכבי. תו"ח: **ד)** הא רבי יהודה הא רבנן פ"ה לר"י דאמר אל פני הכפורת דוקא דבמיתה ומבית לפרוכת לאו דוקא ה"נ אל נכח לאו דוקא הלכך כשרות וקשה מה ענין זה אצל זה והא טעמא דר"י דאל פני הכפורת דוקא במיתה כדמפרש תלמודא אי ס"ד כדקאמר רבנן לכתוב רחמנא אל הקודש ומבית לפרוכת כו' אבל אל נוכח אין כאן ייתור להשמיענו דבעינן מכוונות ועוד מה ענין (מענות) [מכוונות] דמשמע אל נכח דוקא לענין אלפני הכפורת אי קאי [עליה] ולא ימות ולא קאי אל הקדש מבית לפרוכת ועוד דאדרבה אנו רואין היפך הדברים דרבנן אית להו אל פני דוקא דמאל פני במעטי דרך משופש דסבירא להו הא דרבי אליעזר בן יעקב ור"י לית ליה הא טעמא דמוקי אל פני הכפורת למידרשה בלא ימות ולא אל הקודש אמבית לפרוכת ולכך נראה לי דרבי יהודה נמי אית ליה הא דראב"י ומשמע ליה לרבי יהודה דלא אצטריך לתורה להכי דמשמעותיה דאל פני נפקא והשתא ניחא דקא תלי לר' יהודה מדאל פני הכפורת דוקא דמשמע ליה כנגד אל פני הכפורת אל נכח פני אהל מועד שכמו שמיעט דרך משופש ממשמעות פני כך ימעט שלא (מענות) [מכוונות] ממשמעות פני אבל לרבנן דאצטריך להו ייתורא להכי לית להו פני דוקא כמו כן אל נכח פני לאו דוקא. ל"ל בדוק: **ה)** ענוש כרת פרש"י דנפקא לן בספרי כו' ור"ש בר שמשון מפרש שאין אנו צריכין לזה שהרי בתלמוד שלנו דריש ליה ממטא יהיה לרבות טבול יום עוד טומאתו בו לרבות מחוסרי כפורים: **ו)** וטהורים שנכנסו לפנים כו' פ"ה מקום דריסת רגלי ישראל דהיינו י"א אמה ולא נהירא דהא לא הוי אלא מעלה מדרבנן שהרי בשחיטת הפסח נתמלאת כל העזרה כלה אנשים וכן זקני ירושלים סובבים את המזבח וחוללו ביהם בידיהם וכן לקמן מגביהין את השולחן ואומר להם ראו כו' ואמר ר' שמשון מקרני דפרושי קא מפרש שהורים שנכנסו לפנים ממחיצתם דהיינו להיכל. תו"ח: **ז)** אמינא. אהיכל מיחייב אמבית לפרוכת מבביא. פ"ה שהרי אי אפשר לינכם במבית לפרוכת בלא היכל וא"כ מכניסת היכל מחייב ובחר הכי פי' הו"א מאי קדש מבית לפרוכת בא זה ולימד על זה (כחד גופא שאין אנו יכולין למצוא זה בלא זה) [ולא נהירא דהא בחד גופא לא אמרי' בא זה ולימד על זה] והכי איתא [קדושין דף ד' ע"א] ויצאה חנם אלו ימי (נערות) [בגרות] אין כסף אלו ימי (בגרות) [נערות] ופריך ולכתוב רחמנא בא זה ולימד על זה מידי דהוה אתושב ושכיר כו' ופריך אבאי מי דמי התם חד גופא כו' ונראה לפרש דודאי מצינא לאשכוחי שיתחייב מבית לפרוכת בלא היכל כגון שנכנס להיכל להיטיב הנרות או להקטיר דלא מחייב אלא בביאה ריקנית ואח"כ נכנס מבית לפרוכת והשתא לא הוי חד גופא ולעיל הקשה אהיכל מחייב אמבית לפרוכת שהוא קדוש יותר מבביא. תו"ח: לשון תוס' אחרות אהיכל מחייב פ"ה שהרי כו' ולא נהירא דא"כ היכא קאמר דכתיב שניהם דבא זה ולימד על זה ולא בזבחים [דף פ"ג ע"ג] משמע דלא אמרינן בא זה ולימד על זה אלא בשני גופין כגון תושב ושכיר דאמרי' התם וכל חטאת אשר יובא מדמה אל הקדש פנימה ומפרש אל הקדש זה היכל פנימה זה לפני ולפנים ופריך ולכתוב רחמנא אל הקדש ולא פנימה ומשני בא זה ולימד על זה (דאי כתב כו') מידי דהוה אתושב ושכיר כו' א"ל אביי מי דמי התם תושב ושכיר הרי גופי' נינהו כו' אבל הכא חד גופא דאי אפשר לינכם הדמים לפני ולפנים אא"כ יכניסם קודם להיכל ואי כתב רחמנא היכל לא שייך למימר

פז ד מיי' פ"ד מהל' בית המקדש הל' יח ופ"ד מהלכות ביאת מקדש הלכה יב:
פח ה מיי' פ"ג מהלכות ביאת מקדש הל' ד:
פט ו מיי' שם (פ"ג הלכה יט):

א) מולי יש כאן איזה תקרון מיצות וצ"ע:

הא דקאי כהן מזרח ומערב ואדי. ואם עמד כהן בפניו למערב ואחוריו למזרח והזה שכך מצותו אפילו אינם מכוונות כנגד הפתח כשרות והא דתני פסולות דקאי כפון ודרום שלא כמצותו ואדי ב[: **ופסיגיא בין שלא לשמן כו' כשרות.** אלמצורע קאי: **ר' אליעזר דמקיש אשם לחטאת** ג[. **ואפילו אשם דמצורע פסול שלא לשמה:**

וכו'. אשם הלמד בהיקש מחטאת דליהוי פסול שלא לשמו חוזר ומלמד בהיקש על הלוג דליהוי פסול שלא לשמו והא קיימא לן בפ' איזהו מקומן (זבחים דף מט:) דאין למדין לגמד מן הלמד בקדשים: היקש לחטאת ואשם דכתיב ד)(בחטאת) (ויקרא ז) כחטאת כאשם מורה אחת לאם וקא יליף ר' אליעזר מה חטאת שלא לשמה פסולה דאפילו רבנן מודו אף אשם נמי פסול: היקש לאשם מצורע ולוגו דכתיב (שם יד) כבש ה] אשם לתנופה וגו' קיפיה דקרא ולוג שמן: **לרצון.** ה] ו)להזות לעצות לשם חובה ולהתיר מצורע בקהל ז) פסול שלא ח) לשמן והא דתני כשרות להכשיר להזאותיו כשרות להכשיר שירי הלוג בחלילה ט] דשירי לוג מצורע נאכלין כדאמרינן בפ' אלו מנחות (לקמן דף עג.) וזה יהיה לך מקדש הקדשים מן אשם של מצורע וכתיב בתריה בקדש הקדשים תאכלנו בפרשת ויקח קרח: **מתני' שבעה קני מנורה.** כדכתיב ושבה קניס יוצאין מצדיה (שמות כה) והמנורה עצמה שבאמצע היא השביעית כזה י): **שבעה גרופיה.** גרשא של קנה וקנה היה ה] גר אחד כעין בזך ושם נותנין השמן והפתילות: **שפי פרשיות שבמזוזה.** שמע י) והיה אם שמוע ל): **כתב אחד.** אות אחת מ] מעכבין מ)זו אם זו דכתיב (דברים ו) וכתבתם כתיבה תמה ושלימה י] ובתפילין כתיב הויה (שם) והיו לטוטפות: **ד' פרשיות שבתפילין.** שמע (שם) והיה אם שמוע (שם יא) קדש לי כל בכור (שמות יג) והיה כי יביאך (שם) שבילדה דבכולהו כתיב ולטוטפות או ולזכרון בין עיניך יא]: **גמ' הויה כתיב בהו.** בפתוריהם וקנותם ממנה יהיו (שם כה): **מן העשה.** יב] עשייתה תחילה שלמה ומכה בקורנס עד שיצאו ממנה כל כליה: **מן הגרוטאות.** זהב שבור: **מקשה.** משמע תחילה אחת כדמתרגמינן גגידי ל) משון שנמשך הכל מתחילה אחת. מקשה משמע דבר יג] המוכה והנלם כדכתיב (דניאל ה) ואדכתיה דא לדא נקשן: **משאר מתכות נמי.** תיפסל דהא כתיב זהב עטור וכתיב הויה לעכב: **אמר קרא תיעשה.** המנורה משמע תיעשה מ"מ לרבות שאר מתכות: **ואימא לרבות גרוטאות.** דכתיב מקשה והדר תיעשה מ"מ: **אמקשה כתיבא הויה.** הויה שמוכה למקשה יותר מלזהב יד]: ומשני **מקשה מקשה כתיב.** תרי זימני בויקהל לי תרומה לעכב: וקפריך **זהב זהב נמי.** תרי זימני כתיב ואימא לעכב: ומשני **האי מאי לי אמרת בשלמא דגרוטאות פסולות ושאר מתכות כשרות.** דלמרינן מקשה מקשה דויקהל לי תרומה לעכב: **הייגו.** דאילטריך זהב זהב דויקהל לי תרומה ומקשה מו] מקשה דהבעלותך לדרשה אחריתי דשמעינן מינה נמי דמשאר מיני מתכות נמי כשירה כדדרשינן מו] מ)לקמן [ע"כב]: **בלה זהב בלה כסף שאינה בלה זהב.** שהביאה משאר מיני מתכות אינה צריכה לבא ככר אלא או פחות או יותר. אלמא משאר מיני מתכות שמעינן דכשרה יז] אלא לדידך זהב זהב מקשה מקשה למה לי: **אינה בלה גבעין.** אינה צריכה לבא גביעים כפתורים ופרחים: **פמוט.** מנורה קטנה: **וזה מעשה המנורה.** דהבעלותך: **מקשה.** דסיפא עד יהיה ופרחה מקשה היא: **כסף והויה.** שתי תצוגות כסף מקשה תעשה אותם והיו לך וגו' (במדבר ח):

אלא

שבעה קני מנורה. תימה דלא תשיב גביעים פרחים וכפתורים דמעכבין זה את זה כדאמרינן בגמ' ושמא משום דליתנהו בשאר מיני מתכות. מ"ר: **דתניא** כבר זהב טהור. תמשה זהב כתיבי ד' בפרשת ויקחו וחד בפרשת בהעלותך והכא לא דרים אלא שלשה ושמא אינך תרי חד לגופיה דטוהר דרשינן בלה זהב וחד לכלל ופרט דבסמוך ול"ע ע) והשתא קרא קמא ועשית מנורת זהב אחי לכלל ופרט פ) כדבסמוך יח) וכדכתב כולה מקשה אחת זהב טהור דרשינן בלה זהב בלה כפתורים גביעים ופרחים דכולה משמע כל המנורה ולהכי פריך נמי ואימא בלה זהב בלה קנים וה"א דהוה מצי למפרך בלה זהב בלה יריכה והוה מצי לשנויי דלא איקרי מנורה בלא ירך והדר כתיב מלקחיה ומחתותיה זהב טהור ושמא האי אחת לגופיה דמלוה בזהב והדר כתיב ככר זהב טהור דדרשינן בלה זהב בלה ככר ובפרשת בהעלותך כתיב זהב מעשה המנורה מקשה זהב דרשינן בלה זהב בלה מקשה וכסדר זה שפיר כתיבי אבל בבריתא אין דורש כסדר. מ"ר:

מקשה דסיפא למאי אתא כו'. והשתא גריעי כולהו חד למלוה וחד לעיכובא לפסול גרוטאות וחד בלה זהב בלה מקשה וחד למעוטי חצוצרות. מ"ר:

חצוצרות היו באים מן העשת מן הכסף יב]. תימה דבפ' כל הצלמים (ע"ז דף מז.) משמע דבאות שלא מן הכסף דבעי רמי בר חמא המשתחוה לבהמה קרניה מהו לחצוצרות ותנן נמי במסכת קינין (פ"ג מ"ו) זה הוא שאמרו כשהוא מי קולו אחד וכשהוא מת קולו שבעה קרניו לחצוצרות ומהך שמעתין אין קשה כל כך דהכא בשל משה שלא היו כשרות לדורות כדבסמוך אבל קשה דבמסכת תמיד (דף לג.): תנן ושתי חצוצרות של כסף בידם משמע דאף לדורות של כסף ותירץ ר"ת דשתי חצוצרות היו להכנים בשל כסף והלויים של קרני בהמה לבני שיר ועוד דחצוצרות דקניים ודע"ז היינו שופר דלאמרינן בסוף במה מדליקין (שבת דף לו.) ובגולב הגזול (סוכה דף לד.) דלישתני שמייהו חצוצרתא שיפורא שיפורא חצוצרתא ובסוף במה מדליקין איכא בריימתא [ב] דקרא לחצוצרות שופר ומיהו קשה דבמסכת ע"ז (דף מז.) מיילי במכשירי קרבן דקאמר התם ועל הקרבן לא היו תוקעים בשופר אלא בחצוצרות דכתיב (במדבר י) ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם וגו'. מ"ר:

אכסדרה

אהא דקאי מזרח ומערב ואדי הא דקאי צפון ודרום ואדי אמר מר ושבפנים ושבמצורע שלא לשמן פסולות שלא מכוונות כשרות והתניא בין שלא לשמן בין שלא מכוונות כשרות אמר רב יוסף לא קשיא הא רבי אליעזר והא רבנן רבי אליעזר **ב**)דמקיש אשם לחטאת מקיש נמי לוג לאשם רבנן לא מקשי ולרבי אליעזר וכי **ג**)דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש אלא אמר רבא הא והא רבנן **ד**אן להכשיר **ה**)(הקרבן) כאן להרצות **ו**)(שלא עלו לבעלים לשום חובה): **מתני' ז**שבעה קני מנורה מעכבין זה את זה שבעה נרותיה מעכבין זה את זה **ח**שתי פרשיות שבמזוזה מעכבות זו את זו **ט**אפילו כתב אחד מעכבן **י**ד' פרשיות שבתפילין מעכבין זו את זו **יא**אפילו כתב אחד מעכבן **יב**ד' ציציות מעכבות זו את זו שארבעתן מצוה אחת רבי ישמעאל אומר ארבעתן ארבע מצות: **גמ' מ**"ט הויה כתיב בהו **יג**)תנו רבנן מנורה היתה באה מן העשת ומן הזהב **יד**העשאה מן הגרוטאות פסולה משאר מיני מתכות כשרה מאי שנא מן הגרוטאות פסולה דכתיב [1]מקשה והויה שאר מיני מתכות נמי זהב והויה אמר קרא תיעשה לרבות שאר מיני מתכות ואימא לרבות גרוטאות לא **ס**"ד דאמקשה כתיבה הויה תיעשה נמי אמקשה כתיב מקשה מקשה לעכב זהב זהב נמי לעכב האי מאי אי אמרת בשלמא מן הגרוטאות פסולה משאר מיני מתכות כשרה היינו זהב זהב מקשה מקשה לדרשא אלא אי אמרת מן הגרוטאות כשרה משאר מיני מתכות פסולה זהב זהב מקשה מקשה מאי דרשת ביה מאי דרשא דתניא [2]ככר זהב טהור יעשה אותה את כל הכלים האלה **טו**באה זהב באה ככר אינה באה זהב אינה באה ככר **טז**) [1]גביעיה כפתוריה ופרחיה `באה זהב באה גביעים כפתורים ופרחים אינה באה זהב אינה באה גביעים כפתורים ופרחים ואימא נמי באה זהב באה קנים אינה באה זהב אינה באה קנים ההוא פמוט מיקרי [3]וזה מעשה המנורה מקשה זהב באה זהב באה מקשה אינה באה זהב אינה באה מקשה מקשה דסיפא למאי אתא למעוטי חצוצרות דתניא **יז**) [2]חצוצרות היו באים מן העשת מן הכסף עשאם מן הגרוטאות כשרים משאר מיני מתכות פסולים ומאי שנא משאר מיני מתכות פסולים דכתיב כסף והויה מן הגרוטאות נמי מקשה והויה מיעט רחמנא גבי מנורה מקשה היא היא ולא חצוצרות תנו רבנן כל הכלים שעשה

מסורת הש"ס

א) [זבחים י: קטו.], ב) [זבחים מט: וש"נ], ג) ל"ק מ"ז, ד) רש"ק מ"ז, ה) תוספתא דמולין פ"א ה"י מ"ח, ו) תוספתא שם, ז) ל"ק מ"ז, ח) כ"א לרצות עולות. ל"ק, ט) [עי' ביומא דף: שפרש"י לתתירו לאכול בקדשים וכן כאן מ ע"ב ד"ה שבמצורע פי' גם כן ע"ש], י) הליוט תמלא בפי' התפניות להרמב"ם ונקמן דף לח:, כ) [דברים ז], ל) [דברים יפ], מ) [ל"ל זו אלא זו כן הוא כ"י ופי' אם אות אחת דבוקה לאחרתה ואין מוקפת גוילן], נ) [שמות כה], ס) לקמן בתה כו' הד"ח. ל"ק, ע) בהשתא. ל"ק, פ) כדבסמוך והדר כתיב כולה. ל"ק.

תורה אור השלם

1. וְעָשִׂיתָ מְנֹרַת זָהָב טָהוֹר מִקְשָׁה תֵּעָשֶׂה הַמְּנוֹרָה יְרֵכָהּ וְקָנָהּ גְּבִיעֶיהָ כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ מִמֶּנָּה יִהְיוּ: שמות כה לא
2. כֹּבֶר וָזָהָב טָהוֹר וַיַּעֲשֵׂה אֹתָה אֶת כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה: שמות כה לט
3. וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנֹרָה מִקְשָׁה זָהָב עַד יְרֵכָהּ עַד פְּרָחָהּ מִקְשָׁה הוּא כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה יְיָ אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת הַמְּנֹרָה: במדבר ח ד

מוסף רש"י

מן העשת. תמיכה עבה. (יומא לד:).

שיטה מקובצת

א) ה"ג ברוב הספרים בגביעיה כפתוריה ופרחיה באה זהב באה בגביעיה כפתוריה ופרחיה וקשה לר"י דהתם לא כתיב זהב אלא הראשון דכתיב ועשית מנורת זהב טהור מקשה תעשה המנורה יריכה וקנה בגביעיה כפתוריה ופרחיה ממנה יהיו וההוא איצטריך לכלל ופרט וכלל וג"ל דה"ג כפתוריהם וקנותם ממנה יהיו כולה מקשה אחת זהב טהור באה זהב באה בגביעיה וכפתוריה ופרחיה וא"ג דלא כתיב בהאי קרא לא בגביעיה ולא פרחיה אפ"ה כיון דכתיב כפתורי' מסתמא דרשינן באה זהב באה בגביעיה כפתוריה ופרחיה והכי מידרשי כולהו קראי ועשית מנורת זהב טהור לכלל ופרט וכלל כדלקמן. שני. ככר זהב טהור יעשה אותה באה זהב באה בכר. שלישי. כפתוריהם וקנותם ממנה יהיו כולה מקשה אחת זהב טהור לומר באה זהב באה גביעיה ופרחיה ואע"ג דגביעיה ופרחיה לא כתיב בהאי קרא כדפי'. רביעי. מלקוחיה ומחתותיה זהב טהור לאשמועינן דאף הכלים האלו שלא היו מן העשת הן מנורה היו זהב טהור. חמישי. בפרשת בהעלותך וזה מעשה המנורה מקשה זהב לומר באה זהב באה מקשה וד' מקשה כתיבי ב' בפרשת תרומה וב' בפרשת בהעלותך והכי מדרשי חד למצוה כו':

ב) ואדי והזה: ג) לחטאת. בס"ק דזבחים (דף י ע"א וב') דאמר אשם שלא לשמו פסול ה"נ הזאות דלוג שמן דמצורע שלא לשמן פסול דמקיש לוגו של מצורע

א) [מע' פ"ד מהל' פרה אדומה הלכה ז]:

ב ב מע' פ"ג מהלכות בית המקדש הל' ז:

ג [טוש"ע יו"ד סימן רפה סעיף ח]:

צא ד מע' פ"ח מהלכות מחילין ומזהה הל' כ

טוש"ע י"ד סימן רפה סעיף ג:

צב ה ו מע' שם הל' ח [טוש"ע ח"מ סימן לב סעיף ד]:

צג ז מע' פ"ח מהלכות גזילת הל' ה [טוש"ע ח"מ סימן יג סעיף ח]:

צד ח ט י מע' פ"ג מהל' בית המקדש הלכה ד ה:

צה כ מע' פ"ג מהל' כלי המקדש הל' ה:

שיטה מקובצת (המשך)

לאשמו. והא דקתני כשרות לרבנן דלא מקשינן אשם לחטאת ואפילו אשם מצורע שלא לשמו כשר וכ"ש הזאת לוגו הס"ד ומה"ד ולר"א א"נ הוי אשמו פסול שלא לשמו הזאות אמאי פסול שלא לשמו וכי והד"א: ד) כבש אחד אשם לתנופה וגו' וסיפא דקרא דלוג אחד שמן: ה) לרצות להיות [עולות]: ו) לשמו: ז) דשירי חלוג דמצורע: ח) היה עשוי נר: ט) מעכבות זו את זו: י) ושלימה ולהכי מעכבות ובתפילין כו' והויי לטוטפות ובאותן פרשיות כתיב וכתבתם על מזוזות לפיכך הם נכתבות במזוזות: יא) עיניך לפיכך ארבעתם נכתבות בתפילין הס"ד ומה"ד נמ' מאי טעמא אמנורה קא': יב) העשת חתיכה גשל כבר אחת ותיבות עשייתה חתיכה נמחק: יג) דבר המנבח תיבת מוכה ל"ש: יד) יותר מלזהב דכתיב זהב טהור תעשה המנורה יריכה כו' ממנה יהיו כו' הס"ד ומה"ד תעשה נמי א) משמע מ"מ אמקשה כתיב תעשה סמיך למקשה יותר מאל זהב הס"ד ומה"ד ומשני מקשה מקשה דויקהו: טו) ומקשה דבהעלותך ותיבת מקשה נמחק: טז) לקמן נ"א וארבעה מקשה כתיבי (וארבעה) [וחמשה] זהב כתיבי (שלשה) [שנים] בויקהו לי תרומה (ואחד) [ושנים] בפ' בהעלותך וכי אמרינן דמן הגרוטאות פסולות הוי תרי מקשה חד למצוה וחד לעבב ואידך תרי לדרשא דלקמן וכי אמרינן נמי דמשאר מתכות כשרה הוה חד זהב לגופא ואידך לדרשא דלקמן: יז) תיבות אלא לדידך [זהב זהב] מקשה מקשה למה לי נמחק: אינה באה זהב שהביאה משאר מיני מתכות [אינה צריכה] תיבות אינה באה בגביעים ל"ש: יח) דבסמוך וכדכתיב: יט) הכסף משמע דחצוצרות של כסף היה ואפילו עיכובא כתיב בהו כדאיתא לעיל ותימה: כ) ברייתא דקרי תיבת דקרא נמחק:

א) נראה דל"ל דעשה דמשמע מ"מ נמי אמקשה כתיב. תעשה סמיך וכו'.